

foto: basilica.ro

Congresul Național al Colegiului Medicilor Veterinari

Diplomă de Excelență

• Facultatea de Medicină Veterinară – Universitatea „Spiru Haret” a fost distinsă în cadrul ediției a XI-a a Congresului Național al Colegiului Medicilor Veterinari din România, desfășurat la Cluj-Napoca, în perioada 19 – 22 octombrie 2025.

Biroul Executiv al CMV România a acordat Facultății de Medicină Veterinară – Universitatea „Spiru Haret” „Diploma de Excelență”, în semn de apreciere pentru activitatea susținută în formarea viitoarelor generații de medici veterinari și pentru implicarea constantă în dezvoltarea profesiei la nivel național. Diploma a fost înmănată lectorului universitar. dr. Dan Lescai.

„Honoris et Gracitudinis” pentru conf. univ.dr. Viorel Andronie

În cadrul deschiderii oficiale, președintele CMVR, conf. dr. Viorel Andronie, a fost distins cu Diploma „Honoris et Gracitudinis”, în semn de recunoaștere pentru întreaga activitate dedicată dezvoltării și susținerii profesiei de medic veterinar.

La congres au fost prezenți și lect.univ. dr. Nicolae Bercaru , lect.univ. dr. Dan Lescai - Președintele Colegiului Medicilor Veterinari București, consolidând prin prezența lor spiritul de echipă, participarea activă și dialogul profesionist.

Duminică, 26 octombrie, ziua *Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir*, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I și Patriarhul Daniel al Bisericii Ortodoxe Române au sfințit picturile/mozaicurile *Catedralei Naționale/ Catedrala Mântuirii Neamului*, care are hramurile *Înălțarea Domnului și Sfântul Apostol Andrei*.

Totodată, au fost evocate cu emoție și bucurie „cele două aniversări istorice din Biserica Ortodoxă a României, respectiv: împlinirea a 140 de ani de la eliberarea ei canonică de către Biserica Mamă, prin Hotărârea Sinodală și Patriarhală și prin *Tomosul de Autocefalie* al vrednicului înaintaș Ioachim al IV-lea (1885), și împlinirea unui secol de la ridicarea ei la rangul și vrednicia de Patriarhie, prin *Tomosul* dat de Patriarhul Vasile al III-lea (1925)”, dar și „recenta canonizare de către Patriarhia Ecumenică a patru Cuvioși aghioriți de neam român”, la cererea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Prea multă șampanie!

Mioara VERGU-IORDACHE

„Țară eșuată. Stop. Caut (dar nu găsesc) conducători destoinici. Stop.” La nivel înalt, despre situația actuală a României. Noi, ceilalți, cap de locuitor plătit de taxe și impozite?! Nu prea mai putem să zicem dacă nu am zis când trebuia, la vot. Când nu am reușit să alegem o majoritate care să administreze treburile țării. Nu am ales manageri, nu administratori competenți, harnici și rapizi, ci conducători care pretind că noi trebuie să-i slujim, nu ei să ne slujească. Orgoliul ține loc de competență. Se cred de neînlocuit.

Multă vreme am crezut că în primul rând este vorba de hoție și „gargară”, cu care ne-au amețit. Nu, este vorba de multă incompetență și îngâmfare. Se cred inventatorii apei calde, invenție neînregistrată însă, că altfel nu ne-am plânge de absența ei în calorifere și la robinete. Îi ascult, la vreo declarație de presă sau în vreun studio de televiziune, pe foști, chiar actuali sau viitori miniștri îngrijorați că nimeni altcineva nu va putea duce la îndeplinire... Cum s-ar zice, e de neînlocuit! Dar să nu ne oprim la amănunte! Am văzut cu toții, în timp, noile Cabinete. Mai mult vechi, decât noi, cu oameni care și-au arătat limitele competenței, trăitori într-un spațiu paralel. Adevărul este că sunt de invidiat! Pot să zâmbească și să bagatelizeze problemele care ne fac nouă pielea de găină. Nu de emoții pozitive! Îi vedeți cum se învârt în cerc? Cum „aruncă vina” pe oricine și pe orice, numai pe ei nu? Plângăcioși și pârăcioși, cu gândul la rămânerea la putere și la viitoarea campanie electorală. Care, de fapt, este o perpetuă campanie.

Cine poate să țină echilibrul? Conform Constituției, Președintele României. Numai că legea fundamentală este un „document interpretabil”, în funcție de dorința și voința (tuturor) președinților... Poate Președintele României, oricum s-ar fi numit, să fie echidistant și favorabil intereselor tuturor românilor? Nu poate pentru că s-a „amestecat” partizan în viața politică, învrăjbește în loc să unească. Este greu de înțeles politica asta! Un profesor din alte vremuri care pedepsește întreaga clasă pentru că Ionel nu are unghiile tăiate! În loc să-l ajute pe Ionel să înțeleagă de ce trebuie să-și taie unghiile! Ca și cu pandemia. Care ba a fost, ba nu a fost, ba-i aici, ba nu-i aici, tot ca un profesor care pedepsește clasa cu extemporal pentru că doi copii chiulesc! Ca și cu ajutorul pentru Ucraina și Moldova. Nu cred că ar exista vreun român împotriva acestui ajutor, dacă am ști scopul real și valoarea lui reală. Numai că poporul nu trebuie să știe! De ce? Acum 36 de ani am dat jos un regim pentru că nu ne întreba și pe noi ce vrem, nu ne asculta, nu ne lăsa să spunem ce gândim. Era regimul acela în care șampania era băutura poporului, pe care o bea prin reprezentanții săi. Și acum se consumă multă șampanie. De popor, desigur! Prea multă șampanie.

În fine, pare că avem un guvern demis și un prim-ministru desemnat să facă din cioburi un guvern minoritar care să reziste până... va fi dat jos. O țară majoră cu guvern minor!

SE APROPIE EVENIMENTUL ANUAL „ZILELE BIBLIOTECII UNIVERSITARE”

Departamentul BIBLIOTECI din cadrul Universității „Spiru Haret” organizează, în perioada 10-12 noiembrie 2025, evenimentul tradițional: „ZILELE BIBLIOTECII UNIVERSITARE”

Tema principală: „Inteligența artificială, oportunitate sau amenințare pentru biblioteca universitară?”

» Pag 4 și 5

CONGRESUL ANUAL AL FEDERAȚIEI INTERNAȚIONALE A ASOCIAȚIILOR DE DETECTIVI (IKD) Private Investigators International Summer School (Ediția XVIII)

• Universitatea „Spiru Haret” și Colegiul Universitar „Spiru Haret” - partenerii Asociației Naționale a Detectivilor din România (ANDR) în organizarea Congresului anual al Federației Internaționale a Asociațiilor de Detectivi (I.K.D) și a celei de-a XVIII-a ediții a *Private International Summer School*.

În perioada 23–25 octombrie 2025, la *Ghica House*, în Sala *USH ProBusiness*, evenimentul a adus în prim-plan sesiuni dedicate formării profesionale și schimbului de experiențe între specialiști din domeniul investigațiilor private.

Printre temele abordate s-au numărat: rolul inteligenței artificiale în obținerea informațiilor, utilizarea instrumentelor cloud în investigațiile moderne și provocările supravegherii fizice în era digitală.

Activitățile de formare au fost completate de sesiuni interactive de întrebări și răspunsuri, oferind participanților un cadru real de dialog profesional și colaborare academică.

Colegiul Universitar „Spiru Haret” are în oferta sa educațională calificarea profesională de „Detectiv Particular” în domeniul „Servicii”.

(Continuare în pag. 3)

Programul de prevenire a violenței și a infracțiunilor în mediul școlar „Împreună prindem curaj”!

Ministerul Educației și Cercetării anunță că în continuare sprijină financiar școlile pentru activități de prevenire a violenței în mediul școlar. Continuă Programul de prevenire a violenței și a infracțiunilor în mediul școlar „Împreună prindem curaj”!

Perioada de desfășurare a activităților: 15 octombrie - 15 decembrie 2025.

1.900.000 de lei, sumă disponibilă prin Mecanismul național de susținere a prevenirii criminalității, vor fi direcționați către școli, prin inspectoratele școlare în funcție de dimensiunea populației școlare de la nivelul fiecărui județ. Anul trecut școlar, 22.000 de copii, 8.000 de părinți și 100 de parteneri au participat la activitățile programului, care se adresează tuturor unităților de învățământ din țară.

Ministrul Educației și Cercetării, prof. univ. dr. psih. Daniel David a declarat:

„Problema violenței în mediul școlar trebuie să fie o prioritate. În linie cu această prioritate, ministerul continuă și intensifică programele care au drept scop reducerea acestui fenomen. Continuarea programului „Împreună prindem curaj” este parte dintr-o abordare mai complexă:

1. identificarea mecanismelor pentru controlul fenomenului în afara școlii (ex. prin implicarea părinților și a autorităților);
2. activități de prevenție/identificare în mediul școlar (prin implicarea specialiștilor și a comunității școlare).
3. tratament de specialitate în școală și în afara ei (prin implicarea specialiștilor).”

Ministerul Educației și Cercetării a transmis deja școlilor recomandarea ca și în cadrul activităților din programul educațional „Școala alfel” să fie abordate transversal teme legate de prevenirea violenței în mediul școlar.

Programul este deschis tuturor unităților de învățământ cu personalitate juridică din țară, iar participarea se face în urma selecției realizate de către CJRAE/CMBRAE.

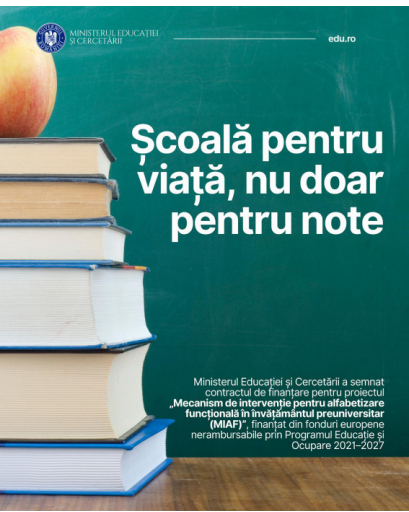
Reducerea analfabetismului funcțional

Ministerul Educației și Cercetării a semnat contractul de finanțare pentru proiectul „Mecanism de intervenție pentru alfabetizare funcțională în învățământul preuniversitar (MIAF)”, finanțat din fonduri europene nerambursabile prin Programul Educație și Ocupare 2021–2027.

Obiectivul: reducerea analfabetismului funcțional și sprijinirea elevilor din clasele primare și gimnaziale să înțeleagă, să aplice și să folosească în viața de zi cu zi cunoștințele dobândite la școală – de la lectură și matematică, la științe, educație civică și digitală.

Prin acest proiect vor beneficia:

- peste 15.000 de elevi din 176 de școli din țară
- peste 37.500 de profesori și directori care vor fi sprijiniți să-și dezvolte competențele pentru a lucra mai eficient cu elevii

„O problemă esențială a sistemului nostru de educație este legată de nivelul ridicat de analfabetism funcțional, care devine un risc de

securitate națională, vulnerabilizându-ne, ca țară, la manipulare (prin narațiuni conspiraționiste) și la subdezvoltare - ca societate bazată pe cunoaștere. Acest proiect completează și permite «pilotări experimentale» pentru demersurile instituționale recent introduse și anume programele remediale la nivelul învățământului primar (prin 2 ore/săptămână) și la nivel gimnazial/liceal (din timpul per discipline la dispoziția cadrului didactic), programe remediale focalizate pe: (1) consolidarea- fixarea competențelor; (2) dezvoltarea competențelor-țintă, nedezvoltate în demersul standard; (3) utilizarea competențelor în viața cotidiană și (4) dezvoltarea competențelor pentru performanță.” (Ministrul Educației și Cercetării, prof. univ. dr. psih. Daniel David)

Noi instrumente pentru prevenirea adicțiilor în rândul copiilor și al tinerilor!

Ministerul Educației și Cercetării a lansat astăzi, împreună cu **Agencia Națională pentru Politici și Coordonare în Domeniul Drogurilor și al Adicțiilor** (ANPCDDA), două ghiduri metodologice de intervenție pentru prevenirea adicțiilor.

Ministrul Educației și Cercetării, prof. univ. dr. psih. Daniel David: „Problema adicțiilor este una importantă pentru școala românească, astfel că ministerul își propune o abordare mai complexă - 1. controlul fenomenului în afara

școlii (ex. prin implicarea părinților și a autorităților de ordine publică); 2. prevenție/identificare în școală (prin implicarea specialiștilor și a comunității școlare). 3. tratament de specialitate în școală și în afara școlii (prin implicarea specialiștilor) -, prin colaborare cu diverse alte autorități și/sau prin angajament propriu. Aceste două Ghiduri vin în acest cadru, abordând fenomenul mai ales în segmentele 1 și 2, ceea ce sperăm să aibă un impact important în reducerea acestui fenomen în școala românească.”

Conferința EnergIntell 2025: România își consolidează poziția strategică la Marea Neagră

- Energia a devenit moneda puterii și pilonul securității - aceasta este principala concluzie a participanților la *EnergIntell 2025*, 23-24 octombrie..
- Lideri ai sectorului energetic, între care George Niculescu (președintele ANRE) și Corneliu Bodea (președintele Centrului Român al Energiei), au subliniat că energia nu mai este doar o resursă, ci un vector strategic al influenței economice și geopolitice.
- Conferința *EnergIntell 2025*, un laborator de idei între cercetători, profesori, diplomați și decidenți în domeniul energetic și sectoarele conexe, a consolidat rolul României ca platformă de reflecție privind tranziția energetică, tehnologii emergente și interdependența dintre securitatea energetică și cea națională.
- Dezbaterile s-au inserat într-o paradigmă mai amplă de analiză în care capacitatea de anticipare a evoluțiilor, specifică abordării de tip *business intelligence*, reliefează noi perspective.

Într-un context geopolitic volatil, marcat de crize, tranziția energetică și de nevoia de independență strategică, România se afirmă tot mai clar ca hub energetic regional al Europei de Sud-Est (SEE), care poate să susțină proiecte strategice de infrastructură și securitate energetică, având un impact transfrontalier. Cu un mix energetic echilibrat – nuclear, hidro, gaze naturale și surse regenerabile – România se află într-un punct de inflexiune între tranziția verde europeană și nevoia de reziliență economică și securitate energetică. Acestea sunt principalele concluzii ale ediției a III-a a Conferinței Internaționale EnergIntell – „*Energy Concerns in National Security and Business Intelligence*”.

Dezbaterile au adus în prim-plan convergența dintre **energie, tehnologie, educație, credibilitate instituțională și business intelligence** ca fundament al competitivității regionale. Evenimentul a fost organizat de Academia de Studii Economice din București, prin Facultatea de Administrarea Afacerilor cu predare în limbi străine (FABIZ), cu sprijinul Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul”, al Centrului Român al Energiei și al Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”.

Dimensiunea strategică a energiei și nevoia de protejare a infrastructurii critice și informaționale a fost reliefată de George Niculescu, președinte ANRE: „**Energia nu mai înseamnă doar producție sau transport – ea a devenit un instrument strategic de putere. Într-un context geopolitic marcat de presiuni și dezinformare, securitatea energetică înseamnă și securitate informațională. România trebuie să fie pregătită să-și apere infrastructura critică, dar și percepția publică asupra propriei stabilități.**” Acesta a adăugat că **predictibilitatea și încrederea sunt pilonii de bază pentru atragerea investițiilor strategice.**

În contextul transformărilor profunde prin care trece sectorul energetic la nivel global, România se confruntă cu provocarea de a-și consolida securitatea energetică, menținând totodată ritmul cu obiectivele de tranziție verde și dezvoltare durabilă.

„**România și Europa de Sud-Est se află la intersecția dintre vulnerabilitate și oportunitate. Viitorul energetic nu se mai măsoară doar în capacități instalate, ci în reziliență, cooperare și adaptabilitate. Independența energetică nu este o destinație, ci un proces constant de consolidare a suveranității economice,**” a declarat în

cadrul evenimentului Daniela Lulache, expert internațional în politici energetice.

Într-un peisaj global marcat de competiția pentru resurse și influență, energia a devenit un element central al echilibrului economic și geopolitic. În acest context, Corneliu Bodea, Președintele Centrului Român al Energiei și CEO al Adrem, a atras atenția asupra importanței valorificării mixului energetic al României ca instrument de consolidare a puterii și independenței economice: „**Energia, în toate formele sale, este moneda puterii. Țările care reușesc să o gestioneze eficient vor define controlul economic și geopolitic al următoarelor decenii.**”

Într-o perspectivă care depășește dimensiunea tehnologică a energiei, Mireille Rădoi, fondator EnergIntell și Director General al Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”, a evidențiat că progresul energetic al României depinde de capacitatea societății de a integra educația, inovația și colaborarea interdisciplinară: „**Discutăm adesea despre megawați, rețele și infrastructuri, dar în centrul acestei ecuații se află ceva mai delicat de construit și greu de apărut: încrederea. Încrederea între state, între instituții, între generații. Tranziția energetică nu este doar una tehnică, ci este una culturală care ne cere să comunicăm și să reducem distanța dintre cunoaștere și înțelegere. Niciun nivel de inovație, nici măcar AI, nu ne va salva dacă nu găsim o cale înțeleaptă de a o materializa spre binele umanității. Sustenabilitatea începe în mintea noastră, înainte de a ajunge pe piață.**”

Conferința EnergIntell 2025 a reafirmat faptul că energia este un vector al puterii și stabilității naționale, iar România dispune de resursele, expertiza și poziția strategică necesare pentru a valorifica tranziția energetică, a stimula inovarea și a întări cooperarea regională în domeniu.

Evenimentul a devenit polul acestor preocupări, reunind reprezentanți ai instituțiilor publice, ai mediului academic și ai sectorului energetic, împreună cu invitați din Australia, Belgia, Grecia, Olanda, SUA și Turcia. Menționăm contribuțiile Vicepreședintelui pentru Energie și Infrastructură *Atlantic Council* - Landon Derentz, Directorului Strategic Analysis Services BV, Erik Elgersma, Excelenței sale, ambasadorul României în Australia, Radu Safta, Directorului Centrului pentru Cercetare și Inovație în Securitate Cibernetică (CCSRI) al Universității RMIT din Australia, Mathew Warren, prorectorul de la Universitatea din Adelaide, Michael Goodsite, profesorului de Politică Internațională de la Universitatea Panteion din Atena, Dimitrios Triantaphyllou, conferențiarului universitar de la Universitatea din Istanbul, Mian Waqar Badshah, conferențiarului Igor Linkov din SUA, precum și a cercetătorului asociat al Institutului Egmont, dr. Bernard Siman, O.B.E.

Noutatea evenimentului rezidă din **elaborarea unei rezoluții care cuprinde cele mai importante puncte de vedere și recomandări ale participanților**. Concluziile actualei conferințe precum și întrebările pentru viitoarea ediție (22-23 octombrie 2026) sunt prezentate și moderate de prof. univ. dr. Cristian Bușu, prorector al Academiei de Studii Economice, și prof. univ. dr. Irena Chiru, contributor al Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul”. Lucrările acestei conferințe cuprind și o vizită de studiu la barajul Paltinu.

„**Pe măsură ce înaintăm în timp, să nu uităm că energia este limba prin care civilizația își negociază viitorul - iar aici, astăzi, noi suntem reprezentanții ei**”, a declarat Mireille Rădoi, directorul Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”.

Mara GRIGORIU
PR Officer. www.nnww.ro

• Practică în laboratoare USH

Facultatea de Medicină Veterinară din cadrul Universității „Spiru Haret” și Liceul Tehnologic „Cezar Nicolai” colaborează pentru a oferi elevilor experiențe educaționale autentice, dincolo de teorie.

Cei 12 elevi participanți își desfășoară stagiile de practică în laboratoarele #USH, unde învață despre responsabilitate, precizie și pasiunea pentru știință.

Profesorii liceului și cadrele didactice ale facultății coordonează activitățile, transformând orele de practică într-un exercițiu real de formare profesională.

Acest parteneriat consolidează legătura dintre învățământul liceal și cel universitar, deschizând drumul către o formare practică solidă și o viitoare carieră în domeniu.

• FIFe World Winner Show 2025

Universitatea „Spiru Haret”, prin Facultatea de Medicină Veterinară, a fost prezentă la FIFe World Winner Show 2025, evenimentul internațional dedicat pasionaților de feline și specialiștilor din domeniul medical-veterinar, desfășurat la Romexpo în perioada 25-26 octombrie. La stantul Facultății de Medicină Veterinară, vizitatorii au putut

descoperi activitățile educaționale, programele de studii și proiectele desfășurate în cadrul universității.

• „Școala Altfel”

Cadrele didactice și studenții Facultății de Medicină Veterinară - Universitatea „Spiru Haret” se implică activ în formarea unei generații responsabile și empatică, încă din primii ani de educație ai copiilor.

În cadrul programului „Școala Altfel”, au avut loc două activități educative susținute de reprezentanți ai facultății:

- la Școala Gimnazială nr. 32, dr. Raluca Zvorășteanu a participat, împreună cu Asociația Retrieverilor și Căinilor de Apă din România – reprezentată de Kristina Kočiš, studentă FMV USH – la o activitate dedicată relației dintre copii și câinii utilitari. Cei doi golden retrieveri, Bobocel și Goliat, au facilitat discuții despre responsabilitate, empatie și comunicarea om-animal.

- la Școala Gimnazială nr. 182 „Alexandru Costescu”, Sector 1, Liliana-Maria Băgiu, studentă în anul II, a desfășurat o activitate interactivă la clasa pregătitoare, axată pe cunoașterea animalelor și respectul față de acestea.

Astfel de inițiative consolidează legătura dintre medicina veterinară, educație și societate, promovând grija față de animale și conștientizarea rolului medicului veterinar încă din copilărie.

Facultatea de Medicină Veterinară - Universitatea „Spiru Haret” sprijină și încurajează implicarea activă în comunitate, prin exemplu, empatie și responsabilitate.

Viitori profesori dedicați

Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD) din cadrul Universității „Spiru Haret” formează viitori profesori dedicați, oferind o pregătire completă pentru obținerea certificării competențelor necesare carierei didactice. **Programul de studii psihopedagogice asigură dreptul de a profesa la toate nivelurile învățământului preuniversitar și este recunoscut la nivel european.**

Formarea se desfășoară pe două niveluri:

- **Nivelul I** – destinat studenților din ciclul de licență, oferă calificarea pentru învățământul antepreșcolar, preșcolar, primar și gimnazial.

- **Nivelul II** – adresat masteranzilor și absolvenților, oferă competențe pentru predarea în învățământul liceal și postliceal.

De asemenea, DPPD organizează programe postuniversitare de formare psihopedagogică, nivel I și II, pentru absolvenții care doresc să obțină certificarea necesară pentru cariera didactică sau să își continue dezvoltarea profesională prin cursuri de perfecționare.

Înscrierile se desfășoară până la sfârșitul lunii octombrie, la sediul DPPD din București, Șoseaua Berceni nr.24.

Informații complete despre admitere și programe sunt disponibile pe <https://dppd.spiruharet.ro>.

Facultatea de Psihologie și Științele Educației, București

Etapele dezvoltării Eului din perspectiva psihologiei jungiene - Individuare, arhetipuri și complexul Eului -

Invitat: Ioana KESSLER, psihoterapeut și analist jungian

Locul desfășurării:

<https://meet.google.com/ejn-dvpp-boe>

În data de 27 octombrie 2025 a avut loc un nou eveniment din seria celor propuse prin proiectul **ATELIER**, desfășurat de Facultatea de Psihologie și Științele Educației București a Universității „Spiru Haret”.

Dezbateră cu tema „**Etapele dezvoltării Eului din perspectiva psihologiei jungiene** – Individuare, arhetipuri și complexul Eului” - și-a propus să susțină nevoia studenților, viitorii specialiști, de a descoperi conceptele de bază ale teoriei lui Carl Gustav Jung privitoare la dezvoltarea psihică (arhetip, complex, Anima, Animus, Sinele, Eul, Umbra, procesul de individuare). De asemenea, au fost descrise etapele dezvoltării complexului Eului și arhetipurile care le guvernează. Plecând de la un vis, au fost aplicate apoi cele descrise teoretic și participanții au avut ocazia să cunoască tehnicile de bază din psihoterapia analitică (jungiană).

Individuarea venită odată cu traversarea diferitelor vârste nu este un dat, ci un proces de transformare prin care persoana se apropie de sine spre a-și găsi direcția, sensul și echilibrul interior – un traseu caracterizat adesea de conflicte nespuse și emoții greu de integrat. Individuarea presupune devenirea unui sine autentic, autonom și coerent prin integrarea polarităților interioare. Procesul de individuare cuprinde reorganizări ale vieții interioare și perioade de criză sau tranziție existențială (precum schimbări de rol, crize de sens, îmbătrânire sau pierderi), în care suntem chemați să găsim coerența psihică atunci când structurile vechi se destramă.

Au participat la dezbateră studenți, cadre didactice ale Universității „Spiru Haret”, alți oaspeți, reprezentând domenii diferite de specializare.

Bianca PELTEA

CONGRESUL ANUAL

AL FEDERAȚIEI INTERNAȚIONALE A ASOCIAȚIILOR DE DETECTIVI (IKD)

Private Investigators International Summer School (Ediția XVIII)

(Urmare din pag 1)

Deschiderea oficială a reunit personalități din domeniul investigațiilor private și al educației juridice, printre care **Maria Bumbaru**, Președinte Executiv ANDR, **Pavel Abraham**, Președinte de Onoare al ANDR, **Antonio Labrador Barquilla**, Decan de Onoare al ediției 2025, **George Hirtl**, Secretar General a Federației Internaționale a Asociațiilor de Detectivi, și prof.univ.dr. **Stan Petrescu**.

Au susținut prezentări captivante: • Andra Chiorcea, anul II, Colegiul Universitar „Spiru Haret” • Antonio Labrador – Spania • Lev Topor – Israel • Matthias Willenbrinck – Germania.

Participanții au dezbătut rolul tehnologiei, al inteligenței artificiale și al instrumentelor cloud în transformarea profesiei de detectiv privat, analizând totodată impactul digitalizării asupra eticii, confidențialității și protecției datelor.

Evenimentul s-a încheiat cu vernisajul expoziției de pictură „**Romanian Architectural Values**”, semnată de artistul Horea Epure, un omagiu adus patrimoniului cultural și valorilor estetice românești.

A doua zi a **P.I. International Summer School** – „**Private Investigations in the Digital Era**” a adus în prim-plan o serie

de prezentări și dezbateri dedicate transformării profesiei de detectiv în era digitală. Atmosfera a fost una interactivă și plină de idei, participanții, alături de cursanții Colegiului Universitar „Spiru Haret”, au avut ocazia să asculte perspective diferite și exemple practice din experiența unor profesioniști internaționali. Discuțiile au evidențiat provocările și oportunitățile aduse de tehnologie dar și nevoia de adaptare continuă într-un domeniu aflat într-o schimbare rapidă.

Printre speakerii zilei s-au numărat: • Ariela Kraft din Israel – „*Between Intuition and Humman Intelligence*” • Mike LaCorte din UK – „*Conducting Successful International Investigations*” • Dragan Trivan din Serbia – „*Corporate Investigations*” • Bernarda Skrabar Damjanovic și Zvonimir Cvetko Domnjanovic din Slovenia – „*Traps and Benefits of New Technologies in Investigation*” • Esther Sanchez Gomez din Spania – „*Nonverbal Intelligence for Private Investigators as a Tool for Digital Truth*” • Sam Zonensein din Israel – „*The Challenges of Conducting Physical Surveillance in the A.I. Era*” • Dorel Brahmner din România – „*Secure Stealth-Phone*”

Ziua s-a încheiat cu o sesiune de discuții moderată de Mike LaCorte, care a reunit perspective diverse și idei inovatoare despre viitorul investigațiilor private în era tehnologiei.

ZILELE BIBLIOTECII UNIVERSITARE

Transformarea bibliotecii universitare prin inteligența artificială (AI)

Trăim și ne mișcăm într-o lume în care tehnologiile emergente, printre care se regăsește și inteligența artificială (AI), revoluționează, practic, toate domeniile de activitate, inclusiv bibliotecile școlare și universitare existente la nivelul fiecărei instituții educaționale.

Acest fapt a fost prevăzut încă de la finele anului 2017 când „cercetătorii de la The Institute for the Future (ITF) au estimat că suntem pe cale să intrăm într-o nouă eră a parteneriatului dintre om și mașină și că, până în anul 2030, oamenii și roboții vor colabora mai îndeaproape, transformându-ne viețile.” (IT Trends nr. 12/2017, „Începe o nouă eră de colaborare între om și mașină”, p.4).

Astfel, tehnologiile emergente, precum inteligența artificială (AI), realitatea virtuală (VR), realitatea argumentată (AR) etc. au cunoscut o dezvoltare exponențială și se pare că acest ritm amețitor nu se oprește în acest punct, ci se îndreaptă cu mare viteză spre țintele pe care și le-au propus să le atingă într-un timp cât mai scurt.

În aceste condiții se poate spune că procesul de transformare digitală al bibliotecilor în general, și al bibliotecii universitare în special, este inevitabilă.

Transformarea bibliotecii universitare prin inteligența artificială (AI)

De-a lungul timpului, bibliotecile au evoluat și, practic, au trecut printr-o revoluție atunci când a apărut internetul, devenind astfel punți de legătură între tărâmul fizic și cel digital.

Privită drept un centru al cunoașterii, biblioteca universitară se caracterizează prin: • fondul documentar pus la dispoziția utilizatorilor săi • spațiul destinat studierii sau confruntărilor de idei • platformele digitale care extind accesul la informație și, nu în ultimul rând • serviciile oferite de către bibliotecar cititorilor săi.

În schimb, inteligența artificială (AI), considerată drept o sursă alternativă de informare, se caracterizează prin: • versatilitate • capacitate de procesare în mod instantaneu a unui volum mare de informații și • oferirea de răspunsuri personalizate.

Inteligența artificială este compusă din rețele neuronale artificiale care imită funcționarea creierului uman și care sunt capabile să învețe pe măsură ce funcționează. (BiblioPolis nr.1 (2024), Evelina Bocancea „Inteligența artificială în bibliotecă”, p.58)

Deși milioane de oameni folosesc zilnic inteligența artificială, aceasta nu trebuie să fie considerată o amenințare pentru bibliotecă și nici un concurent de temut pentru accesul la informație, ci o oportunitate de a îmbunătăți toate procesele existente la nivelul bibliotecii.

Astfel, **biblioteca universitară devine un partener activ al noii realități** prin valorificarea inteligenței artificiale (AI) ca resursă complementară, necesară îndeplinirii misiunii ei de educație și cultură.

În acest context, **bibliotecarul îi revine rolul de a crea instituții** care să nu fie considerate doar depozite de informații, ci și centre de inovare și educație. În îndeplinirea obiectivului său, bibliotecarul se poate folosi de AI care schimbă modul de funcționare a bibliotecii transformând-o în „smart library”.

În acest mod, utilizarea AI contribuie atât la îmbunătățirea serviciilor oferite utilizatorilor, cât și la eficientizarea proceselor interne.

În practică întâlnim exemple concrete care demonstrează puterea de schimbare exercitată de AI în cadrul bibliotecii. Printre aceste schimbări se regăsesc:

1. Automatizarea gestionării documentelor. O bibliotecă inteligentă folosește algoritmi de inteligență artificială pentru automatizarea proceselor de catalogare și inventariere a documentelor existente la nivelul bibliotecii. Există biblioteci publice și universitare care au implementat cu succes tehnologii de recunoaștere a imaginilor cu scopul identificării și organizării cărților pe raft. Acest lucru a contribuit atât la reducerea timpului de îndeplinire a sarcinilor, cât și la minimizarea erorilor umane.

2. Asistenții virtuali. În zilele noastre aceștia au devenit parte integrantă a bibliotecilor inteligente, prin intermediul lor

oferindu-se ajutor utilizatorilor în moduri inovatoare. Astfel sunt biblioteci în care asistenții generați de AI pot să răspundă instantaneu la întrebările diferiților utilizatori oferind informații despre documentele bibliotecii, evenimentele desfășurate la nivelul acesteia și resursele disponibile. Prin acești asistenți virtuali se urmărește atât o îmbunătățire a experiențelor utilizatorilor cu biblioteca, cât și reducerea volumului de muncă a bibliotecarului.

3. Tratarea cererilor de împrumut.

A pornit de la necesitatea unei mai bune gestionări a cererilor de împrumut. Astfel Biblioteca Universitară din Stanford a realizat și a dezvoltat un sistem care analizează modul în care se comportă utilizatorii în procesul de împrumutare a cărților, sugerând apoi titluri de cărți similare cu cele împrumutate anterior. Acest lucru a contribuit la îmbunătățirea satisfacției utilizatorilor și a circuitelor de împrumut.

4. Analiza datelor pentru servicii personalizate. Mulți utilizatori ignoră faptul că bibliotecile dispun de tehnologii generate de AI prin care sunt analizate date despre ei cu scopul de a realiza campanii de marketing mai eficiente. Prin aceste campanii se urmărește oferirea de servicii personalizate, adaptate la nevoile utilizatorilor. Ca exemplu practic se poate concepe un program care să ofere cadrelor didactice ale Universității și alte resurse educaționale care să îmbunătățească o pregătire didactică eficientă.

5. Prevenirea furturilor. Numeroase biblioteci au implementat sisteme de securitate alimentate de inteligența artificială cu scopul de a reduce furturile. Un astfel de exemplu găsim la Biblioteca Universității din Michigan care a dezvoltat un sistem bazat pe AI cu ajutorul căruia monitorizează activitățile din interiorul și exteriorul edificiului. Acest sistem a contribuit la îmbunătățirea siguranței utilizatorilor și a personalului bibliotecii și la protejarea resurselor valoroase deținute de bibliotecă.

Exemplele menționate arată cum inteligența artificială (AI) a îmbunătățit gama de servicii existente la nivelul bibliotecii contribuind la eficientizarea acestora și la creșterea gradului de satisfacție, atât a utilizatorilor constanți, cât și a celor noi.

Dar, se pare că, lucrurile nu se vor opri aici. Tehnologia dedicată bibliotecilor care este din ce în ce mai avansată promite să facă bibliotecile, inclusiv cele universitare, mai interactive și relevante pentru utilizatorii lor și pentru comunitate.

Dacă sunt analizate tendințele tehnologice se poate observa impactul profund asupra modului de funcționare al bibliotecii și interacțiunea acesteia cu utilizatorii.

Tendințele specifice care modelează biblioteca viitorului sunt: **automatizarea proceselor administrative, roboții ca asistenți în bibliotecă, analiza avansată a datelor, implementarea realității argumentate și educația bazată pe experiență.**

Primele trei tendințe au fost menționate anterior și ne vom îndrepta atenția spre penultima și ultima tendință.

Realitatea argumentată (AR)

Realitatea argumentată (AR) reprezintă o tehnologie care permite utilizatorului să vizualizeze obiecte virtuale într-un mediu real prin intermediul dispozitivelor compatibile (tabletă, smartphone etc.)

Realitatea argumentată contribuie și ea la transformarea bibliotecii universitare, influențând modul în care utilizatorii interacționează cu resursele bibliotecii. De exemplu, utilizatorii pot scana cărți direct pe dispozitivele mobile personale, în acest mod putând să acceseze mai ușor recenzii sau alte informații suplimentare.

AR poate să ofere o serie de beneficii pentru educație și biblioteca universitară:

- materialele dedicate studiului devin mai accesibile și portabile;

- nu necesită achiziționarea unui echipament special pentru că majoritatea utilizatorilor dețin dispozitive mobile (smartphon-uri, tablete etc.) cu ajutorul cărora pot folosi tehnologia AR imediat;

- interacțiunea cu utilizatorii prin tehnologiile AR îmbunătățește procesul de studiu făcându-l mai rapid și mai eficient.

Deoarece între bibliotecă și educație există o legătură profundă au fost elaborate numeroase studii prin care s-a evidențiat modul de utilizare a AR în bibliotecă de către utilizatori (studenți, cadre didactice etc.)

AR din cadrul bibliotecii dispune de un potențial major de a revoluționa modul în care aceasta funcționează, și anume, va oferi utilizatorilor modalități noi și inovatoare de interacțiune cu colecțiile și resursele disponibile, atât fizice, cât și digitale.

Cum poate fi utilizată RA în bibliotecă?

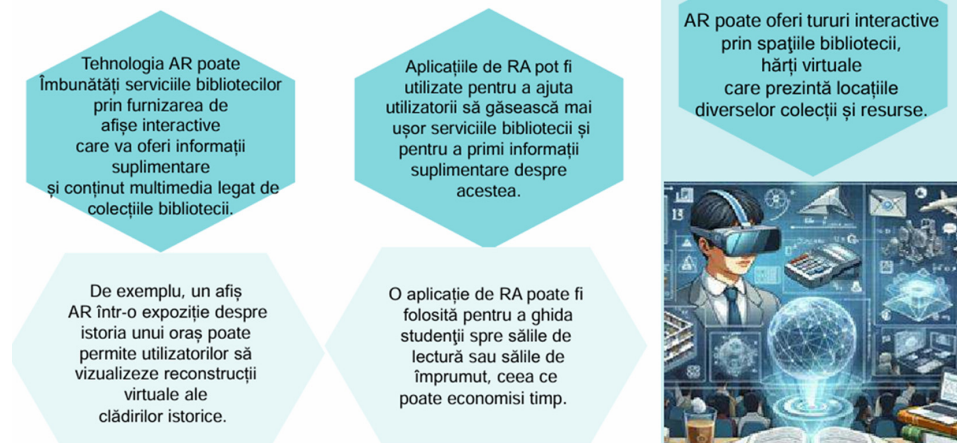

Fig. 1.1. Utilizarea AR în bibliotecă
(Sursa: Conferința științifico-practică TRADIȚIE ȘI NOI PARADIGME DE CERCETARE ÎN BIBLIOTECONOMIE, Staver Mihaela, Potențialul realității argumentate în bibliotecile universitare)

Educația bazată pe experiență.

În ultima vreme s-a observat destul de clar tendința de a crea medii de învățare bazate pe experiență în spațiul bibliotecii. Pentru a răspunde acestei necesități, biblioteca integrează inteligența artificială în programele de educație și formare pentru utilizatori. Aceștia sunt stimulați să învețe prin intermediul scenariilor interactive și al simulărilor.

Astfel fiecare bibliotecă, fie publică, școlară sau universitară, poate oferi cursuri de formare destinate utilizatorilor cu scopul de a-i ajuta să deprindă abilitățile tehnice necesare adaptării la noua era digitală.

De exemplu, biblioteca din Toronto oferă utilizatorilor cursuri de formare prin intermediul AI pentru a-i ajuta să dezvolte noi abilități tehnice și să învețe utilitatea instrumentelor digitale.

Casa Corpului Didactic din Constanța a lansat proiectul „Instrumentul digital din biblioteca școlară” prin care este prezentat un instrument digital care poate fi utilizat în mediul online, și concomitent în cadrul activităților desfășurate în biblioteca școlară.

Universitatea „Spiru Haret” dispune de o **Biblioteca Virtuală** care conține resurse online, cursuri, sinteze, ghiduri și fișele disciplinelor specifice fiecărei specializări

din cadrul facultăților destinate studenților și masteranzilor cu scopul îmbunătățirii mediului de învățare.

De asemenea, utilizatorii pot beneficia și „de acasă” de informațiile conținute de bazele de date științifice internaționale existente la bibliotecile din cadrul facultăților cu ajutorul dispozitivelor mobile.

Toate aceste demersuri ilustrează faptul că se depun eforturi însemnate pentru crearea unui mediu propice educației bazată pe experiență.

Astfel transformarea bibliotecii universitare se concentrează pe utilizatori și pe experiențe digitale.

Faptul că la prima vedere AI pare o provocare majoră pentru orice tip de bibliotecă, realitatea ne demonstrează că toate aceste schimbări generate de AI transformă biblioteca într-un centru de inovare și educație care promovează cu succes dezvoltarea științifică.

Însă până acum se pare că am discutat numai de beneficiile generate de inteligența artificială, dar ca la orice produs al minții umane există și anumite riscuri care merită să fie luate în considerare. Astfel este oportună o analiză a riscurilor și beneficiilor inteligenței artificiale implementată la nivelul bibliotecilor.

ZILELE BIBLIOTECII UNIVERSITARE

Riscurile și beneficiile AI în biblioteca universitară

Implementarea AI în bibliotecă a adus cu ea atât beneficii semnificative transformând practic biblioteca tradițională într-o bibliotecă „smart”, cât și riscuri care necesită o analiză amănunțită.

Beneficiile AI în bibliotecă

1. Automatizarea sarcinilor repetitive conduce la simplificarea activităților, reducerea efortului manual și creșterea eficienței și se aplică în:

- catalogare și indexare. Cu ajutorul inteligenței artificiale se poate automatiza procesul de catalogare a documentelor noi, micșorând timpul și efortul necesar în cazul în care aceste date ar fi fost introduse manual.
- clasificare. Se realizează prin intermediul algoritmilor de învățare automată, iar documentele pot fi organizate în funcție de conținut și de relevanță.

2. Servicii personalizate pentru utilizatori sunt foarte importante și se bazează pe satisfacerea nevoilor utilizatorilor bibliotecii și se poate spune că acesta contribuie la rezistența acesteia în timp:

- recomandările de lectură. Prin intermediul sistemelor bazate pe AI pot fi oferite recomandări de lectură personalizate fie în urma cercetării istoricului de împrumuturi efectuate de cititor, fie în funcție de preferințele acestuia.
- asistenții virtuali. Includ și Chatbotii și au rolul de a răspunde în timp real la întrebările frecvente adresate de utilizatori.

3. Accesibilitatea și incluziunea. Acest deziderat presupune accesul echitabil la informație pentru toți utilizatorii bibliotecii, indiferent de vârstă, rasă, statut social, dezabilități etc. se realizează și prin:

- transcrierea și traducerea automată. Cu ajutorul AI pot fi generate transcrieri și traduceri ale diverselor documente din fondul bibliotecii astfel încât conținutul acestora să poată fi accesat de un public mai larg, incluzând și persoanele cu dezabilități.
- recunoașterea vocală. Presupune dotarea bibliotecii cu tehnologii de recunoaștere vocală care să faciliteze accesul la materiale pentru utilizatorii care întâmpină dificultăți la utilizarea tastaturii.

4. Analiza și predicția tendințelor. Are ca fundament nevoile de dezvoltare ale bibliotecii și stau la baza întocmirii viitoarelor planuri de activitate:

- analiza de date. AI este de un real folos în analiza datelor de utilizare cu scopul de a identifica tendințele și modelele de comportament astfel încât biblioteca să își poată ajusta colecțiile și serviciile în funcție de nevoile utilizatorilor.
- managementul colecțiilor. Prin predicțiile furnizate de AI referitoare la titluri sau genuri, biblioteca poate optimiza achizițiile și eficientiza gestiunea stocurilor.

Riscurile AI în bibliotecă

1. Confidențialitatea și securitatea. Se referă la politicile de confidențialitate adoptate de bibliotecii și măsurile de siguranță care să asigure securitatea datelor, programelor și dispozitivelor informatice, supuse adesea diferitelor vulnerabilități referitoare la:

- colectarea datelor. Această activitate realizată prin intermediul AI presupune, de cele mai multe ori, colectarea și stocarea unor cantități enorme de date personale. Principalul risc care caracterizează acest tip de activitate este accesarea sau utilizarea acestor date în mod necorespunzător;
- securitatea cibernetică. Orice sistem informatic bazat pe AI poate fi supus atacurilor cibernetice. Riscul rezultat în urma acestor atacuri se referă atât la compromiterea integrității datelor, cât și la accesul neautorizat la informațiile personale ale utilizatorilor.

2. Discriminarea. Prezintă mai multe forme și reprezintă un mod de gândire și acțiune care modelează evoluția și în mediul on-line. Se exemplifică prin:

- algoritmi generați de AI predispuși la discriminare. Aceștia pot amplifica anumite prejudecăți existente în datele acumulate, generând anumite decizii și recomandări cu caracter discriminatoriu;
- accesul inegal la tehnologie. Există riscul ca în urma implementării tehnologiilor avansate să exacerbeze anumite inegalități existente între utilizatori, în funcție de accesul la resurse și competențe digitale.

3. Dependența de tehnologie. Se pare că face victime indiferent de vârstă și poate determina un comportament adictiv care afectează libertatea umană, iar la nivelul bibliotecii se manifestă prin:

- pierderea competențelor umane. O automatizare excesivă poate conduce la o dependență exagerată de tehnologie și la pierderea treptată a unor competențe umane esențiale în biblioteconomie.

- întreținerea și actualizarea sistemelor. Atât implementarea, cât și întreținerea sistemelor necesare inteligenței artificiale presupun costuri financiare și umane considerabile, acest aspect fiind practic, o provocare pentru multe biblioteci.

4. Aspectele etice. Etica în bibliotecă prevede acceptarea și respectarea normelor,

valorilor și prescripțiilor morale, necesare reglementării relațiilor în colectivitate și cu utilizatorii și se reflectă în modul de transmitere și recepționare a informațiilor. Aceasta este definită de următoarele aspecte:

- transparența deciziilor. S-a observat că anumite decizii adoptate de algoritmi AI sunt opace și dificil de explicat, conducând la probleme de transparență și responsabilitate;

- impactul social. Implementarea AI în bibliotecii presupune un mod responsabil de realizare astfel încât să respecte normele etice și să promoveze binele comun.

Concluzii

Implementarea echilibrată a inteligenței artificiale (AI) în orice bibliotecă, inclusiv în biblioteca universitară, devine o necesitate, atât pentru bibliotecă, cât și pentru utilizatorii acesteia, pentru că altfel biblioteca riscă, practic, dispariția în cadrul comunității.

De asemenea, biblioteca trebuie să fie pregătită din toate punctele de vedere pentru a putea aplica AI astfel încât să beneficieze la maxim de oportunitățile generate de aceasta.

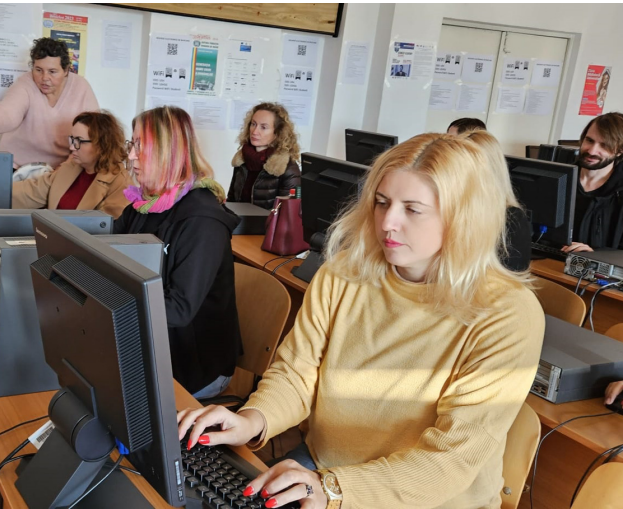
Totodată, biblioteca trebuie să aibă în vedere riscurile asociate AI și să implementeze măsuri adecvate pentru protecția datelor utilizatorilor, să asigure echitatea și transparența deciziilor și să mențină un echilibru viabil între tehnologie și competențele umane.

Toate aceste obiective transformă biblioteca universitară tradițională într-o bibliotecă „smart”, capabilă să contribuie semnificativ la procesul educațional și cultural desfășurat în mediul academic.

Bibliografie

1. Bocancea, Evelina „Inteligența artificială în bibliotecă” în BiblioPolis nr.1 (2024)
2. Păcurar, Marinela „Biblioteca și inteligența artificială”
3. Staver, Mihaela „Potențialul realității argumentate în bibliotecile universitare”
4. IT Trends nr. 12/2017, „Începe o nouă eră de colaborare între om și mașină”

Bibliotecar Monica TOLEA, Facultatea de Științe Economice Câmpulung

VITRALII

Atenție, cade tencuiala pe trotinete!

Bucureștiul își duce în spate cele aproape șase secole de viață cu oarecare cochetărie. A fost, este și va rămâne special, imun la cârteli și critici venite de aiurea, optimist, haotic, nebun uneori. Are un „vibe” special. Din când în când, pentru a ține pasul cu vremurile, se sulemenește cu borduri noi, zugrăveli de mântuială și cârpeli, piste pentru biciclete sau trotinete, benzi unice, spații verzi cu panseluțe al căror cost pe tufă rivalizează cu cel al unei excursii de o zi la Sinaia. Însă, din spatele stratului gros de fard, plânge din toate zidurile și ridurile. E o metropolă rănită. Fațadele poartă măștile unui grotesc festival urban, transformându-se din vile elegante în hardughii coșcovite. Case de secol nouăsprezece și blockhausuri interbelice își arată ferestrele știbe printre zdrențe fluturând în vânt și se încăpățânează să reziste în ciuda furtunilor, inundațiilor, cutremurelor, a neglijenței. În orașul ăsta, legea gravitației se exprimă prin „Atenție cade tencuiala!”, un fel de eufemism lugubru pentru „Ce nu aduce profit trebuie să cadă”. Ca să facem ceva mai frumos în loc: un turn sclipitor de douăzeci de etaje, că terenul e scump prin părțile astea. Prin vintrele acestui organism, în mod miraculos încă viu, putem pedala, călători cu tramvaiul, mașina personală sau pe propriile picioare cu speranța că nu vom fi zdrăvăn pocniți în cap de o bucată de tencuială, un stâlp de iluminat, o mână marmoreeană de cariatidă sau de vreun bulgăre de beton desprins anume ca să ne facă în ciudă din vreun balcon. Din toată butaforia acestui decor de film lipsește ceea ce se cheamă soundtrack. Adică acel zgomot liniștitor de macarale, bormașini, betoniere, schele ce se ridică în jurul vechilor clădiri pentru a le vindeca de bolile provocate de nepăsare. Cârpeala însoțită de obișnuitele minciuni electorale este noul brand al orașului. O întâlnești peste tot, e suficient să ridici ochii ca să vezi clădiri de patrimoniu care îți zâmbesc trist din noile ferestre de termopan înconjurate de clăbuci de spumă poliuretanică pe care nimeni nu s-a ostenit să o curețe.

Ne plimbăm printre ruine cu pretenții de oraș „smart”, cu sistem venos din fibră optică și piste pentru biciclete, și ne facem câte un selfie, cu grijă să nu fim luați pe sus de vreun trotinetist cu căștile în urechi și ochii ațintiți asupra ecranului telefonului. O iubire exfoliată – noua arhitectură a uitării. Planuri avem, și noi și edilii, însă nimic nu e dus la bun sfârșit. Se vorbește mult, se poartă polemici, izbucnesc scandaluri despre regenerarea urbană. Despre aceasta din urmă, se pare, toți au un punct de vedere comun: să mai cadă câte ceva, dar nu totul deodată și „ferească Dumnezeu de vreun cutremur”. Există chiar un cult, o religie a ocolirii – mergi, cu ochii cât cepele, cât mai departe de clădirile cu pricina și nu parca niciodată în apropierea lor. În rest, ne descurcăm cu șantierelor interminabile, cu traficul infernal, cu poluarea, cu frigul din case, cu deraierile, cu autobuzele murdare pe afară și pe dinăuntru, cu inundațiile produse de ploii de cincisprezece minute, cu certurile între primarii de sector și primăria generală. De ani buni, totul se face prea lent, iar prioritățile sunt inversate pe bază de interese imobiliare, de partid, de sector, de orgolii, de prostie și indiferență. Sunt sigur că într-o zi, atunci când totul va fi reparat și pus la punct – conform, desigur, unui scenariu îngrozitor de incert – vom regreta tencuiala căzută, că prea ne-am obișnuit cu ea, ne va fi dor de afișele și de benzile cu multe semne de exclamare. Chiar și trotinetele, dacă între timp nu vor deveni zburătoare, vor vâjâi fără grijă pe noile itinerarii betonate. Până atunci, gâfâind din toate crăpăturile, orașul va merge înainte, așa cum îl știm: printre ambiții, nepăsări și frânturi de moloz cu parfum de mucegai nobil. Și dacă, din când în când, ne vom trezi loviți ușor de vreo frântură de fațadă, să luăm asta ca pe o dovadă de sinceritate: în sfârșit, orașul nostru își dă jos machiajul și ni se arată așa cum este el, cu bune și cu rele.

Dragoș CIOCĂZAN

Francesco Illy - inventatorul espressorului de cafea – va avea un muzeu în Timișoara

Timișoara se va putea lăuda, destul de curând, și cu un muzeu al cafelei, dedicat memoriei timișoreanului rămas în istorie ca inventator al espressorului. Punctul muzeal „*Francesco Illy*” va fi amenajat într-unul dintre fostele castele de apă ale orașului și le va da vizitatorilor prilejul de a afla mai multe despre un bănațean celebru, al cărui nume este cunoscut în lumea întreagă. Reprezentanții Primăriei Municipiului Timișoara au anunțat că au fost achiziționate serviciile de proiectare, consultanță și proiectul tehnic pentru refuncționalizarea Turnului de Apă Iosefin. Valoarea estimată pentru realizarea acestui proiect este de circa 200.000 de euro. Viitoarea cafenea culturală va fi mic muzeu dedicat memoriei lui Francesco Illy.

Născut ca Illy Ferenc, în 1892, și crescut în Timișoara într-o familie mixtă tipic bănățeană, compusă din János Illy, tâmplar de naționalitate maghiară, și Aloisia Rössler, o femeie de etnie germană, Francesco Illy a fost contabil financiar și inventator de mașini de cafea. A urmat cursurile Liceului Piarist din Timișoara, apoi a absolvit o școală profesională în anul 1904. Locuința familiei se afla în ceea ce era cunoscută ca piața Scudler sau Kuttle, astăzi bulevardul Regele Ferdinand. După școala secundară, s-a mutat la Viena, unde a lucrat pentru două companii mari; la vârsta de 22 de ani a fost recrutat în armata austro-ungară, ajungând să lupte, din 1914, pe aproape fiecare front din Primul Război Mondial. Războiul i-a schimbat radical viața: atât orașul natal, Timișoara, cât și cel adoptiv, Trieste, au ieșit din componența Imperiului Austro-Ungar. Timișoara a devenit parte a României, iar Trieste a intrat în Italia. După încheierea conflagrației, Illy a rămas cu sora sa la Trieste (Italia), căsătorindu-se ulterior cu o localnică, Vittoria, cu care a avut doi copii, Ernesto și Hedda. Aici, a început să lucreze pentru *Hausbrandt*, o companie locală specializată în cafea, înființată în același an în care se născuse el. A lucrat cu companii care se ocupau cu vânzarea de cacao, iar mai târziu a brevetat metoda sa proprie pentru menținerea calității cafelei proaspăt prăjite, creând cutiile cu cafea depresurizate (în vid). După o primă tentativă antreprenorială cu compania *Emax*, în 1933 a fondat *Illycaffè*, alături de asociatul său, Roberto Hausbrandt. Doi ani mai târziu, în 1935,

Francesco Illy a revoluționat industria cafelei prin inventarea și brevetarea espressorului modern, „*Illetta*”, un aparat care înlocuia sistemul cu aer comprimat cu unul pe bază de aburi, asigurând o extracție mai eficientă și un gust desăvârșit. Aparatul „*Illetta*” a devenit astfel predecesorul espressorului din zilele noastre, utilizat astăzi pe scară largă.

Francesco Illy s-a stins din viață în 1956, dar moștenirea sa a fost dusă mai departe de fiul său Ernesto, care a condus compania până în 2008. Astăzi, brandul *Illy* este condus de nepoții săi, Andrea și Riccardo, și continuă să fie un simbol al excelenței în lumea cafelei.

În semn de recunoaștere a contribuției sale, Consiliul Local Timișoara i-a conferit post-mortem, în 2013, titlul de Cetățean de Onoare al orașului. Executivul primăriei a decis acordarea acestei distincții în semn de recunoaștere pentru întreaga activitate și pentru creșterea renumelui Timișoarei în lume. Diploma a fost înmănată de primarul Nicolae Robu lui Peter Strukelj, export manager la *Illy Caffè Italia*. Astăzi, numele Illy este sinonim cu cafeaua de calitate în întreaga lume, dar puțini știu că povestea acestui brand internațional începe undeva pe malurile Begăi. Cunoscutul om de televiziune Dan Negru a precizat pe rețelele de socializare: „*Inventatorul espressorului de cafea, Francesco Illy, s-a născut în Timișoara. Uite, în clădirea asta. Dacă am ști să îi folosim numele, câți turiști care vizitează Timișoara știu că în orașul ăsta s-a născut inventatorul espressorului de cafea? Uite clădirea lui. În 1933, Illy a inventat primul automat de cafea, atunci a inventat și celebrul brand Illy. Asta este o cafenea din centrul Vienei, găsești cafeaua care îi poartă numele oriunde în lumea asta. Sigur, mi-ar fi plăcut ca în casa în care s-a născut inventatorul espressorului de cafea, acolo în Timișoara, să fie o cafenea celebră și poate un bust în fața casei, sau în centrul Timișoarei, undeva, habar nu am. O cafenea care să amintească că omul ăsta e timișorean.*”.

Când comandați o cafea, iar apoi o savurați tacticos, un gând v-ar putea duce spre inventatorul expresorului, timișoreanul Francesco Illy...

George V. GRIGORE

Surse: wikipedia.org; renasterea.ro; orasul-timisoara.ro; debanat.ro

Invitații în lumea artelor plastice

Inga EDU, pictorița care semnează tablouri impresionante

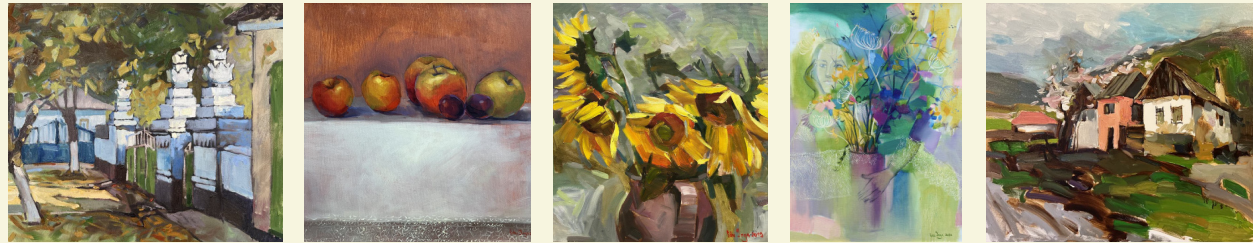

Am scris aceste rânduri în data de 17 octombrie, zi în care marele scriitor Albert Camus primește, în anul 1957, Premiul Nobel pentru Literatură. Tot despre un premiu important o să vă relatez, dar în domeniul picturii. Inga EDU, pictorița care semnează tablouri impresionante, primește Marele Premiu al Admirației Noastre, ediția 2025.

Călătorind cotidian, uneori chiar înaintea apariției zorilor, în spațiul infinit al internetului, am găsit numeroase tablouri frumoase pe pagina de Facebook Inga Edu... Am căutat detalii și am descoperit un pictor de valoare. Ca un vechi gazetar am mers direct la sursa și am întrebat pe Inga Edu care au fost câteva din expozițiile la care a participat în cursul anului de grație 2025...

– În luna aprilie am vernisat o expoziție de pictură în incinta galeriei „*Art Prometeu*” din Liceul „*Prometeu-Prim*” din Chișinău cu genericul „*Amintiri din copilărie*”. Am prezentat 30 de tablouri peisaje și compoziții cu flori, porți, fântâni, orașe și peisaje rurale specifice pentru zona unde am copilărit la nordul Moldovei, satul Sofia, raionul Drochia.

Expoziția, care a durat 1 lună, până pe 17 mai, a fost foarte deosebită deoarece elevii s-au inspirat din lucrările mele și au realizat câte un tablou și tot au prezentat la

vernisaj lucrarea proprie așa ca au fost două expoziții: a mea și a elevilor. Apoi, este recenta expoziție, în București la Academia de Studii Economice, unde prezint 70 de tablouri cu diferite teme, diverse dimensiuni, cele mai mari 120×83 cm. Tehnica de realizare: ulei pe pânză. Curatorul expoziției este Florentin Gabriel Niculescu. Temele abordate sunt peisajele, florile și compoziții cu tema amintirilor din copilărie de la sat cu bunica și tradițiile din zona unde am copilărit. Covoarele și prosoapele tradiționale moldovenești din zona nordului Republicii Moldova. Mai sunt și peisaje din diverse zone ale României: Sighișoara, Mănăstirea Harman, Mangalia etc.

După ce am văzut tablourile. CONCLUZIA? Cu adevărat impresionant. Pe mine personal, m-au cucerit aceste tablouri care pun în lumină numeroasele calități ale pictoriței.

Aristotel BUNESCU

<https://agentiadesaculturalasisportiva.wordpress.com>

Dr. Nicolae MAREȘ

(Urmare din nr. 1156)

CINE UITĂ NU MERITĂ. FILE DE ISTORIE.

„Sentimental național este acela care asigură existența popoarelor.” (Nicolae TITULESCU)

RELAȚIILE STATELOR DIN SPAȚIUL CENTRAL EUROPEAN

„Ferește-te popor al meu, căci mari primejdii ți se pregătesc.” (Nicolae IORGA)

III. CAMPANIA REVIZIONISTĂ A DOUĂ MILIOANE DE UNGURI ÎN AMERICA, ITALIA, MAREA BRITANIE. (2)

Luminarea americanilor - ținta revizionistilor unguri

„Pentru biblioteci și profesori trebuie să trimitem excelente cărți ale lui Apponyi și alții, ca de exemplu „Justice for Hungary” sau „Tragedy of Hungary” de Birinyi. Mai departe: „Fiecare ungur american fără excepție să devină apostolul revizuirii /frontierelor/ în fabrici, mine, prăvălii, societate etc. **Să-i luminăm** pe americani (sărmanii! – N.M.) și pe compatrioții noștri rătăciți, slovaci, români și croați asupra adevărului. Fiecare ungur american să scrie imediat rudelor, prietenilor și cunoscuților din Cehoslovacia, să voteze pentru unirea cu Ungaria cu ocazia plebiscitului”.

Iată, de asemenea, textul telegramei adresate liderului italian: „Apreciem extraordinar și rămânem recunoscători pentru simpatia ce ați arătat Ungariei și poporului ungur. În numele a 100.000 de cetățeni americani, în cea mai mare parte de obârșie maghiară, vă rugăm să interveniți pentru asigurarea unui plebiscit și a dreptului de autodeterminare pentru milioanele de unguri, care astăzi sunt obligați să trăiască sub guverne străine. Pace permanentă nu se poate realiza fără revizuirea păcii de la Trianon și a înfăptuirii dreptului de autodeterminare stabilit de Woodrow Willson. Cerem dreptate pentru Ungaria și pentru milioanele de unguri, care, de la 1919 încoace, suferă nedreptăți nespuse și de nedescris sub guverne străine”.[65]

Constatănd impasul în care au intrat raporturile ungaro-române, pentru a-și asigura și un fel de respiro după Acordul de la Viena, Ungaria propune lui Carol al II-lea, pe cale diplomatică, via Varșovia, o întâlnire secretă între personalități neoficiale, sugerând din partea ungară pe Conte Bethlen – care se bucură de toată încrederea Regentului Horthy – iar din partea României un Consilier Regal, în persoana lui Argetoianu sau eventual Tătărescu.

Întreaga acțiune urma să se realizeze prin mijlocirea lui Beck, dat fiind prietenia acestuia pentru ambele State. Ministrul extraordinar maghiar Hory, în post la Varșovia, i-a cerut lui Franasovici să ia propunerea respectivă drept: o „sugestie pur personală”, făcută, cu siguranță, cu asentimentul guvernului său – cum aprecia și ambasadorul român în Polonia.

Intenția a rămas până la urmă doar un nou balon de încercare pentru dialog, asupra căreia nu s-a mai revenit.

România și-a respectat angajamentele internaționale asumate

Trebuie spus că și alți diplomați români, precum Duiliu Zamfirescu și Raoul Bossy, la Budapesta (asupra activității prodigioase se cuvine să revenim), la fel Brabetzianu la Berlin, Crutzescu la Praga, Grigorcea și Tilea la Londra, Irimescu la Washington, și nu numai aceștia, ci diplomația românească, în ansamblu, s-a pus în slujba păcii, informând în cea mai mare parte corect centrala ministerului afacerilor străine și autoritățile românești cu privire la intențiile politice și de perspectivă ale guvernelor sau liderilor din țările în care erau acreditați.

Este meritul lui Nicolae Petrescu-Comnen, pentru perioada anului 1938, cât și al lui Grigore Gafencu, la conducerea Ministerului Afacerilor Străine din 22 decembrie 1938, că au înțeles la adevărata lor valoare angajamentele internaționale asumate de România, și că n-au picat în plasa propunerilor de extindere teritorială pe care le-a făcut-o și-a **argumentat-o** Józef Beck, atât la Galați, cât și în vagonul salon al trenului cu care s-au deplasat în România.

Documentele românești arată că șeful diplomației poloneze își pierduse de câțiva ani întreaga lui credibilitate în fața liderilor români, încât propunerea lansată - chiar ca idee - nu intra în filosofia românilor ca modalitate de soluționare a problemelor internaționale.

Numai la câteva luni, tot într-un vagon salon, cel care îl transporta de data aceasta pe Grigore Gafencu, în aprilie 1939, în vizita ce o întreprindea la Berlin, la invitația lui Ribbentrop, apar alte chestiuni care îl frământau pe liderul polonez, care îl așteaptă „în drum”, pe omologul său, în vechea capitală poloneză. Coincidență, tot în tren, pe ruta Cracovia-Katowice, a avut loc convorbirea memorabilă dintre șeful diplomației de la București și a celui din Varșovia, redată în toate subtilitățile ei umane și diplomatice de G. Gafencu în cartea de referință: „**Ultimele zile ale Europei**”.

De data aceasta, Beck, cel care, potrivit publicistului și exegetului neîntrecut al acelei perioade, „se dedicase diplomației cu un spirit viclean și alura nonșalantă a unei feline” încerca, de acea dată, să facă din Gafencu „o săgeată”, fără să țină seama din ce lemn o confecționa, cum ironic scria diplomatul român. De fapt, Beck dorea să transmită

prin Gafencu direct Furerului (la care colonelul a avut căile bătătorite din 1934) mesajul de avertizare că Polonia ar avea de partea ei Anglia și Franța în eventualitatea unui conflict germano-polon. De data aceasta pe Hitler, care își încărcase desagii în căruța războiului, nu îl mai înspăimântau asemenea mesaje. Că Jozef Beck se găsea și de data aceasta într-o gravă eroare o confirmă peste ani istoricul englez menționat mai sus, Norman Davies, care a constatat că gesturile britanice ca și cele franceze, de care Beck era atât de mândru, aveau drept scop de a-l descuraja eventual pe Hitler și nu pentru a-i ajuta pe polonezi.[66] „În mod straniu, cea mai nepărtinitoare și mai clară evaluare a sorții Poloniei n-a fost făcută nici de Londra, nici de Varșovia, ci de tabăra Axei, de contele Ciano, ministru de externe și ginerele lui Mussolini”.[67]

După ore de destăinui și discuții între cei doi miniștri despre situația internațională (multe discutate și în timpul vizitei oficiale pe care o făcuse Gafencu în 4-6 martie la Varșovia, asupra cărora vom reveni pe larg cu un alt prilej) și mai ales despre raporturile polono-germane, pe prim plan au fost puse cele româno-poloneze, Gafencu concluziona:

„*M-am despărțit de el (de Beck) luând cu mine imaginea tulburătoare a unei ființe încăpățănate, care lupta împotriva destinului. Turbulent în momente de acalmie și calm în timpul furtunii, Beck avea sufletul violent și orgolios al unui cavalier medieval. Patriotismul său era fierbinte, dar neîncercător, preferând să se bazeze mai degrabă pe cuvântul unui adversar decât pe asigurările unui prieten. De aceea, era periculos pentru alții (căci n-avea „prejudecata” dreptului terților), dar însă și mai periculos pentru sine însuși. Era convins că făcuse dovada unei extraordinare abilități degajându-și țara din țesătura politică genoveze, pentru a o lăsa la discreția presiunilor explozive ale celui mai mare demolator al vremurilor prezente. Înclinația sa romantică, pe care o lua drept realism, nu era lipsită de grandoare; el avea strălucirea insolită a acelor personaje care par destinate a fi la comanda evenimentelor, când, de fapt, ele sunt deja instrumentele fatalității*”.[68]

Concluzia trasă de rege, după vizita ministrului său de externe la Berlin, în contextul internațional dat, a fost exprimată fără echivoc: „*Trebuie să executăm, cu sfințenie și bună-credință, acordul economic (cu Germania) și într-un conflict să rămânem cât mai mult timp neutri, căci azi nu mai avem nimic de revendicat*”.[69]

Varșovia își va mai da încă o dată arama pe față, afirmând public că va sprijini ținte revizioniste oriunde s-ar manifesta acestea. Astfel, la 19 aprilie 1939, întreaga presă polonă a dezinformat opinia publică transmițând o știre falsă privind „pretinsa deciziune a statelor înțelegerii Balcanice de a înapoia Bulgariei teritoriile pierdute în război”. În timpul vizitei la Varșovia a ministrului Gafencu, într-o convorbire avută cu ambasadorul bulgar, acesta a făcut aluzii la schimbarea frontierei româno-bulgare, ministrul român punându-l la punct în legătură cu propunerea neîntemeiată ce s-ar face. Cert este că Bulgaria acționa, după modelul maghiar, de a găsi în Beck un mediator în această chestiune.

Confiscarea în România a ziarelor poloneze

Secretarul general al Ministerului Afacerilor Străine, Al. Cretzianu, cere imediat ambasadorului român la Varșovia să prezinte grabnic părții polone un mesaj cu privire la: „efectul deplorabil pe care îl fac /asupra românilor/ asemenea știri publicate în mod proeminent de presa unui stat aliat”. Varșovia va afla, totodată, că România a fost obligată să confişte toate ziarele polone tipărite cu data respectivă. Protestul a fost transmis și Ambasadei Republicii Polone la București, aceasta din ordinul și în baza instrucțiunilor date de însuși Președintele Consiliului de Miniștri, Armand Călinescu.

M. Arciszewski, adjunctul lui Beck, personajul caracterizat de C. Argetoianu, în 1934, când acesta era în post la București, că ar fi „o cutră”, a primit înștiințarea de mai sus, fără a prezenta părții române vreo scuză, făgăduind numai o supraveghere mai aproape a presei (poloneze) pe viitor. În diplomație, nu se trece cu ușurință peste asemenea gesturi, pentru că ele lasă urme.

Arbitrajul de la Viena din noiembrie n-a convenit lui Beck

La începutul lunii decembrie 1938, Franasovici trimite un raport la București în care încearcă să dovedească faptul că, după Arbitrajul de la Viena raporturile polono-germane s-au mai răcit, dar nu într-atât încât să schimbe pe fond politica externă poloneză. Omul camarilei face o nouă gafă

în aprecierea sa cu privire la realitățile poloneze. Raportul este încă o dovadă a amatorismului diplomatului român trimis de Carol al II-lea în fotoliul lui Vișoianu fără a cunoaște profesia și realitățile din țara în care era acreditat, dar și în cultivarea unor relații credibile, lipsit fiind de intuiție politică și geo-strategică elementară. Preciza Franasovici că în chestiunea Rusiei Transcarpatice, „Cercurile politice din Varșovia consideră problema ucraineană ca o afacere comercială, în care, la momentul oportun, trebuie negociat cu Germania spre a ști ce participare la câștig vor avea țările interesate – Germania, Polonia și România”.[70]

În ceea ce îl privește pe ministrul Beck, scrie trimisul regal, el „va continua politica externă de până acum, adică un joc de echilibru, de basculă, aplecat însă mai mult spre Germania. Cine cunoaște directivele politice moștenite de conducătorii de atunci ai Poloniei de la Mareșalul Piłsudski, știe că o înțelegere și o politică cu Rusia Sovietică nu pot fi anvizajate.

În legătură cu o declarație polono-rusă emisă în cursul evenimentelor, Franasovici a apreciat-o drept o reacțiune caracteristică firii lui Beck, care, „după cum imediat în urma hotărârii de la München a trimis Cehoslovaciei ultimatum în chestiunea Teschen-ului, acum – în urma Arbitrajului de la Viena – a voit să atragă atențiunea Germaniei asupra nemulțumirii sale și asupra altor posibilități decât cele germane, pe care le-ar avea Polonia”.[71]

Franasovici recunoaște că poziția Poloniei n-a impresionat Germania. N-a intuit sub nici o formă pașii care vor urma, mai ales că nemții aveau deja elaborate proiectele. S-a dovedit că unele au fost meticolos puse în pagină la Berlin. Ambasadorul german la Varșovia, von Moltke, îi arătase diplomatului român o hartă în care culorile Pomeraniei și Gdańsk-ului, nu erau încă identice cu cele ale suprafeței Reich-ului, dar care ar fi trebuit să devină, în viziunea diplomatului german, (și el bățios ca și polonezii de la Budapesta) de aceeași culoare cu cea a Germaniei. Franasovici n-a știut să tragă concluzia care se impunea. Ce ușor se vedea în silueta politică a lui von Moltke o sosie a lui Orłowski de la Budapesta, care îi trecea pe la urechile lui Bossy tot felul de idei cu ținte revizioniste. Cum de n-a reținut ambasadorul român nimic din aluzia atât de transparentă a omologului său în ceea ce privește viitorul raporturilor germano-polone?

Se va afla, în curând, că Litvinov își dorea la rândul său dea declarațiilor polono-ruse un caracter ostil Germaniei, ceea ce Polonia nu putea să nu refuze.

Intuiește corect însă ambasadorul Franasovici că: „Polonia ar dori să facă ca abcesul ucrainean să se spargă cu un moment mai devreme”, fiind conștientă că izbucnirea crizei respective nu este în funcție de voința ei. De aceea își dorește să fie pregătită. „Ea (Polonia) nu dorește să grăbească acest moment, dar vrea, ca atunci când el va surveni, să nu rămână simplă spectatoare și să participe la rezolvarea problemei”.[72]

Diplomatul român avea convingerea, nu lipsită de teme, că rezolvarea fără participarea Poloniei a chestiunii respective însemna soluționarea în contra intereselor ei. De aceea problema ucraineană rămânea prezentă în mintea tuturor conducătorilor Poloniei, oameni politici și militari.

Cu alte cuvinte, cercurile politice din Varșovia puneau problema ucraineană pe tarabă, urmând ca detaliile să fie negociate cu Germania cât se poate de riguros, pentru a hotărî ele participarea la câștig a țărilor interesate – Germania, Polonia și România.

Varșovia va lua măsuri ca nu cumva 90% dintre beneficii să rămână Germaniei și numai restul Poloniei și României (aceasta bineînțeles admițând ipoteza că România s-ar alia planului germano-polon).

Cu raportul întocmit de el, Franasovici mai dovedește o dată că diplomații de obicei nu au puterea de judecată a istoricilor, singurii capabili să tragă din evenimentele în joc judecăți ori premoniții pentru viitor. Devenise cât se poate de clar că Germania, la rândul ei, nu va mai avea răbdare, iar drept recompensă pentru rapoartele sale, Franasovici va fi trimis în plină criză internațională să reprezinte România la Paris. **(Va urma)**

[65] AMAE, Legațiunea Regală a României la Washington nr. 4380, din 11 oct.; idem, *op. cit.* p. 100

[66] Ibidem, pp. 347-348

[67] Idem, p. 348

[68] Grigore Gafencu, *Ultimele zile ale Europei*, Editura Militară, București, 1992, p. 62

[69] Carol al II-lea, *op.cit.* p. 340; idem *Alianța româno-polonă între destrămarea și solidaritate*, p. 107

[70] AMAE, Fondul 71 România, vol. 69/1929-1940, f. 46-49; idem Nicolae Mareș, *op. cit.* pp. 107-108

[71] Ibidem, *op. cit.* p. 107.

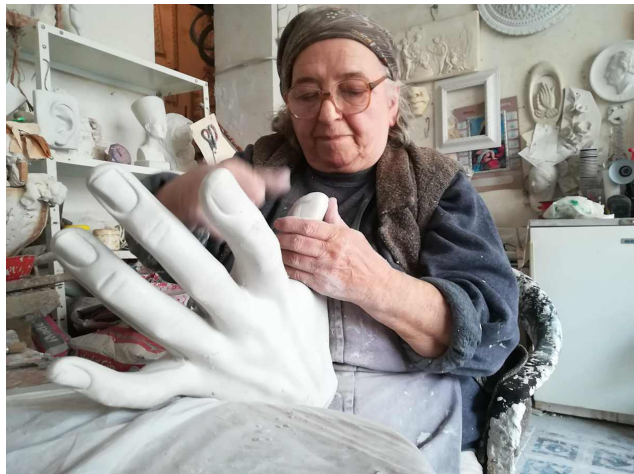
[72] Ibidem, *op. cit.* p. 108.

MESERII ȘI MESERIAȘI CARE TREC.

• Maria Rădulescu – printre ultimii modelatori ai unei lumi frumoase, dar uitate: ipsosarii

George V. GRIGORE

Privim cu bucurie grupurile statuare din capitalele țărilor europene și ne fotografiem cu ele. Și în București în ultimul timp s-au mai amplasat statui ce reflectă istoria și spiritualitatea locului. Dar pe lângă acestea, ce împodobesc intersecții, parcuri, scuaruri, piețe, mai avem „bijuteriile” de ornamente ce împodobesc casele mai vechi: statuete, plachete, cornișe, aplice, frontoane etc. Meșterii ipsosari sunt cei care înfrumusețează arhitectura caselor, a interioarelor și a fațadelor, acoperișurilor și cornișelor. Dar așa cum și în alte meșteșuguri artistice (pielărie, împletituri din lână, răchită, tâmplărie, feronerie, sticlărie, ceramică, etc.) se simte o acută lipsă de mână de lucru, tot astfel în arta ipsosăriei s-au împușinat practicienii.

Unul dintre ultimii ipsosari din București, care și-au făcut cu pasiune meseria până la 87 de ani, a fost și Maria Rădulescu. S-a îndrăgostit de acest meșteșug la 20 de ani, iar 67 de ani a muncit cu plăcere în același atelier de meșteșug. Maria Rădulescu este însă unul dintre oamenii care au făcut toată viața aceeași meserie, cu pasiune. A continuat să lucreze în atelierul său de pe Calea Griviței 35, vizavi de Universitatea Națională de Arte, până la 87 de ani. Atelierul îl avea din 1997, atunci când l-a cumpărat. Deși, din stradă, atelierul nu era semnalizat nicicum, geamul lui mare lămură imediat, pe oricine, despre ceea ce se petrece înăuntru, căci aici se afla o „mare” de statui albe din ipsos, care se-nghesuie unele în altele, iar printre ele, pe un scaun din plastic, se afla Maria Rădulescu, în salopetă de lucru, plină de praf, și cu părul ascuns într-un batic, care șlefuește de zor o lucrare nouă.

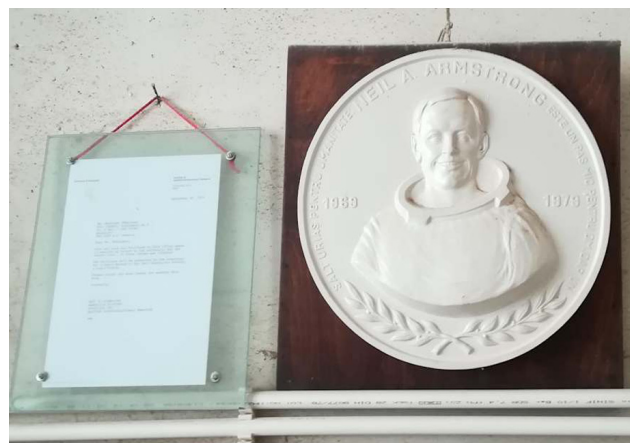
Povestea Mariei Rădulescu și-a pasiunii sale pentru meseria de ipsosar a început pe când avea 20 de ani. Atunci, unchiul său, care făcea aceeași meserie, i-a stârnit interesul după ce l-a vizitat, la începutul anilor 1950, în atelierul său de la Palatul Regal, actualul Muzeu Național de Artă al României. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, clădirea Palatului Regal a fost avariată de un bombardament. Apoi, după alungarea Regelui Mihai în 1947, clădirea a început să fie reparată în cadrul nou înființatei secții de Restaurare, care există și azi și care cuprinde opt laboratoare, toate specializate în domeniul artistic. Au fost restaurate atunci elementele arhitecturale de decor și au fost îndepărtate cele care aminteau de monarhie. Acolo a lucrat și unchiul doamnei Rădulescu. „Când am văzut ce iese din mâinile lui, am zis că vreau să fac și eu asta. Eu am fost a treia generație care a continuat meseria asta,” spunea cu mândrie doamna Rădulescu. „Mi-a plăcut frumusețea decorațiunilor pe care le făcea unchiul meu și am zis că

Maria Rădulescu șlefuește capul zeiței Hera

vreau să fac și eu așa ceva. Unchiul a fost de acord și așa am început să fur meserie și să lucrez în atelierul său de pe strada Duzilor din București.” În aceeași perioadă, doamna Rădulescu, pe atunci Tofan, l-a cunoscut și pe viitorul său soț, sculptorul Gheorghe Rădulescu. S-au întâlnit la Craiova, acolo unde ea muncea la ornamente cu ocazia lui 23 august, cea mai importantă sărbătoare comunistă, iar el expusese o lucrare sculpturală. A văzut-o pe creatoarea noastră, a plăcut-o, a scos-o în oraș – așa cum era moda – și, curând, a cerut-o în căsătorie. „A fost șansa mea să ajung la București, eu, de loc, fiind din Focșani. Am trăit o viață frumoasă alături de el și mi-a plăcut că amândoi făceam meserii asemănătoare și lucram cot la cot,” mai povestea doamna Rădulescu, care a avut ocazia să lucreze și pentru alți sculptori mari ai vremii diferite statui și machete, precum Ion Jalea, Boris Caragea, Ion Irimescu sau Constantin Baraschi, cunoscut pentru celebra *Aleea Cariatidelor* de la intrarea în parcul Herăstrău, dinspre piața Charles de Gaulle, sculptură reconstituită de Ion Stoicescu în 2006.

Clienții cei mai fideli ai atelierului de ipsosărie al doamnei Rădulescu au fost școlile de arte. Pentru ele s-au făcut corpuri, capete, mâini, urechi și alte părți ale corpului după care elevii au învățat să deseneze. Dar au mai fost însă și oameni de tot felul care intrau în „marea de alb” a atelierului și cumpărau statui la prețuri modice. „Craniile și bărbății goi cu mușchi bine reliefați se vând cel mai bine în rândul medicilor,” spunea doamna Rădulescu. Mai erau arhitecți sau scenografi de teatru și film care au avut diferite comenzi mai simple sau mai complicate.

Pe unul dintre pereții atelierului alb al doamnei Rădulescu stau atârnat un medalion cu chipul lui Neil Armstrong, primul astronaut care a călcat pe Lună, pe 21 iulie 1969, și primele vorbe pe care le-a rostit acolo, „Un pas mic pentru om, un salt uriaș pentru omenire”, acestea fiind sculptate în relief, iar alături se află o scrisoare de mulțumire de la NASA. „În 1974, soțul meu a trimis un medalion similar la NASA. Niște securiști l-au rugat să-l facă, i-au dat adresa către SUA, iar el s-a conformat și a trimis medalionul prin poștă. Apoi a primit scrisoarea asta de mulțumire,” povestea doamna Rădulescu. În scrisoare se menționează faptul că medalionul se află acum la muzeul dedicat explorării spațiului extraterestru, care poartă numele lui Neil Armstrong și care se află în Ohio, SUA. În anul 1981, sculptorul Gheorghe Rădulescu a murit. E momentul în care soția lui, Maria, a început să lucreze timp de șapte ani, cu studenții de la Universitatea de Arte, pe care i-a învățat să facă ce face ea. „După moartea soțului, locul de la universitate a rămas liber și eu m-am dus în locul lui,” spunea doamna Rădulescu, căreia i-a plăcut să lucreze cu tinerii studenți. La un moment dat a renunțat la post și a plecat acolo unde majoritatea arhitecților și meșterilor din București erau în acea perioadă, adică pe șantierul de la Casa Poporului, unde a lucrat la ornamentele care acum se găsesc în interior. Își aduce aminte că a făcut un frig crâncen în iernile care-au prins-o acolo, până la Revoluția din 1989. „Mi-au degerat picioarele. Munca era grea și condițiile

grele. Am lucrat și-n camere din Casa Poporului și-n Ministerul Apărării Naționale, unde am petrecut cea mai mare parte din timp,” își amintea ea. Din cauza frigului a făcut reumatism și timp de șapte ani, până când a cumpărat spațiul din calea Griviței 35, a stat acasă și s-a recuperat, cât de cât. Deși după 1989 ar fi putut să rămână acasă și să-și vadă liniștită de anii de pensie, când s-a simțit mai bine, Maria Rădulescu a revenit la muncă. „Ce să fac acasă, cât să stau să mă odihnesc?,” se întreba ea retoric.

În atelierul său, Maria Rădulescu a avut un ajutor de nădejde. Pe Elena Moroșanu a cunoscut-o în urmă cu 30 de ani, la Ministerul Apărării Naționale, acolo unde lucrau împreună pentru împlinirea arhitecturii de tip realist socialist și a noii viziuni urbanistice a lui Nicolae Ceaușescu. „Când am cunoscut-o pe tanti Maria, abia terminasem liceul și devenisem ipsosar,” povestea Elena Moroșanu. „Datorită firii blânde și a experienței de viață, am fost atrasă încă de la început de tanti Maria, între noi înfiripându-se o prietenie care durează și astăzi. De la tanti Maria am învățat corectitudinea, cum să abordez cu seriozitate fiecare lucrare în parte și să nu mă las doborâtă de greutățile pe care le întâmpinam la începutul meseriei. Pasiunea pentru frumos s-a dezvoltat în timp, pe măsură ce reușeam să descifrez tainele meseriei,” explica colega de atelier a doamnei Maria. Pe lângă ajutorul dat în atelierul din Griviței 35, Elena Moroșanu a pus umărul și la restaurarea unor clădiri din capitală, unele parte a patrimoniului național.

Despre energia doamnei Maria avea numai cuvinte de laudă. „Această bucurie de a fi utilă societății și oamenilor din jur îi dă putere lui tanti Maria și, pur și simplu, o ține în viață,” spunea scurt și la obiect Elena. Maria Rădulescu are un singur urmaș; un fiu care de treisprezece ani locuiește și muncește în Costa Rica, unde deține un restaurant. Acum, în atelierul „alb” al Mariei Rădulescu, unul dintre ultimii meșteri ipsosari din București, mai vine „ucenica” și ajutorul său, Elena Moroșanu, care mai finisează unele comenzi...Amintirea sa se simte în tot atelierul, pentru că a creat un univers distinct. Cu o pasiune inegalabilă pentru meseria sa, mergea la atelier chiar și la 87 de ani. Regretabil, Maria Rădulescu ne-a părăsit în octombrie 2023. Cu toate acestea, atelierul ei rămâne deschis pentru toți cei ce iubesc frumosul și arta, pentru cei dornici să învețe.

Cu respect vă împărtășim și dumneavoastră povestea doamnei Rădulescu, unul dintre ultimii modelatori ai unei lumi frumoase, dar uitate: ipsosarii!

Surse: euronews.ro; taifasuri.ro; bucurestulmeudrag.ro; casamagazin.ro; observatornews.ro; casacd.ro
Foto: Andreea Vășile, facebook